СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 24-го Вересня 1896. | Число 39.

Календарь.

Вересень.		
24	Ч.	Автонома свм.
25	П.	Корнилiя сотника
26	С.	ВОЗДВИЖ. Ч. КРЕСТА (пôстъ)
27	Н.	18. по СОШ. Никиты
28	П.	Евфимiи. Iосафата. Людмiлы
29	В.	Софiи. Вѣры. Надѣи Любви
30	С.	Евмонiя еп.

Змѣстъ.

Вôдъ Редакцiи.

Просимо нашихъ предплатникôвъ, щобъ при змѣнѣ своеи адресы подавали намъ и свою стару адресу, бо годѣ всѣхъ напамять знати, де хто мешкавъ, а по книжкахъ шукати шкода часу.

Звертаемо увагу на адвертайзментъ правительства канадiйского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Выдѣлъ „Союза“ подае до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза“, що „Деклярацiя“, котру мае выповнити кождый новоступаючiй членъ, и „Грамота членьска“ — посвѣдчене приналежности его до „Союза“ вже суть готовй. Можна ихъ достати у секретаря „Союза“. Зазначуемъ, що вôдъ теперь прiйме ся до „Р. Н. С.“ лишь той, хто выповнить тоту „Деклярацiю“ и зашле ю секретареви „Союза“. Тй, що хотять вступити до „Союза“, най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
председатель.
Н. Стефановичь
секретарь.

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза“.

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ“, прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „деклярацiи“, высланй головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенцiя ухвалила дати выпечатати „грамоты“, котрй мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С.“ на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрй мають бути выписанй въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнôмъ вôдъ „деклярацiи“ папери прошу выписати о каждôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С“.

1) Имя и прозвище его.
2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).
3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).
4) При якôй роботѣ запятый.
5) Кôлько лѣтъ мае.
6) Самотный чи жонатый.
7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза“. По одержаню тыхъ информацiй Выдѣлъ „Союза“ надôшле кождому членови „грамоту“ повысшу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якiй они наносять Выдѣлови „Союза“ свою недбалостiю, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прiйти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенцiя.

Вже выдрукованй статуты „Союза“: Можна ихъ достати у секретаря „Союза“: Rev. N. Stefanowicz, 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Вôдзнаки „Союза“ вже вытотовляются, можна буде за кôлька день достати ихъ у секретаря „Союза“.

До нашихъ дорогихъ Братôвъ Русинôвъ въ Спол. Державахъ, въ Канадѣ и въ Бразилiи!

ДОРОГЙ БРАТЯ!

Насъ выкинула бѣда, нужда зъ рôдного краю. Що не забравъ жидъ, забрали екзекутики за податки, а польскiй и мадярскiй шляхтичь высcавъ нашу силу, зруйновавъ въ тяжкй працй здоровле, а навѣть и жите нашихъ батькôвъ. Мы молодше поколѣне, що выбрало ся за море хлѣба и долѣ шукати, повинни лучити ся разомъ, знати себе, помагати собѣ взаимно и сотворити за моремъ одну велику Русь, але безъ польскихъ и мадярскихъ панôвъ, безъ полицѣвъ и всякого рода дряни! Велику Русь, безъ рôжницѣ походженя, чи зъ Галичины мы, чи зъ Угорскои Руси, чи зъ Буковины, чи зъ Украины — одну Русь повинни мы сотворити за моремъ. Рôжнои релiгiи не повинна насъ розлучати. Мы въ Америцѣ не маемо полiсменôвъ надъ совѣстiю чоловѣка. Якъ ты еси честный чоловѣкъ, и вѣришь, що вѣра твоя тобе спасе, можешь бути всякои вѣры. Вѣра не повинна насъ розлучати, бо мы сыны одной великои Матери Руси. Та честь велика: Русиномъ бути, повинна насъ всѣхъ въ Америцѣ лучити въ одну велику громаду — котру нѣчо въ свѣтѣ не въ силѣ розбити.

Русины нашй въ Сполуч. Державахъ, найстаршй Американцѣ, повинни примѣромъ стати другимъ своимъ братямъ, котрыхъ доля загнала въ Канаду, котрыхъ судьба кинула въ Бразилiю. Всѣ мы сироты на чужôй земли, всѣ мы долею одпавшй — а сироты найскорше познають себе, лучать ся зъ собою. Щобъ ту лучнôсть нашу, якъ найскорше приспѣшити, щобъ образовати себе, пôзнати себе, щобъ сотворити о скôлько можливо одну велику заморску Русь, вôдзываемось до вашихъ письменныхъ Братôвъ въ Спол. Державахъ, щобъ подавали намъ, якъ найчастѣйше, найдокладнѣйшй вѣсти зъ житя по всѣхъ нашихъ вже теперь досить крѣпко зорганизованыхъ колонiяхъ.

До Братôвъ нашихъ въ Бразилiи вôдзываемось зъ просьбою, щобъ они подавали намъ частй вѣсти зъ ихъ житя, а передовсѣмъ просимо тамошныхъ руськихъ священникôвъ, щобъ зъ нами переписувались и докладно подавали станъ колонiй нашихъ въ Бразилiи. Вамъ Братя бразилiйцѣ грозить страшна рѣчь, а се вынародовлене въ руки Полякôвъ. Въ дома мали вы повсюда свои церкви, свои товариства, свои рускй книжки и часописи — тамъ у васъ еще нема того, а Поляки вже давно постарали ся о все свое. До теперь не мали мы анѣ одной дописи зъ Бразилiи, а тымчасомъ зъ Канады наша мала колонiя стоить зъ нами въ безпрерывной звязи. Вы Братя бразилiйцѣ повинни цѣлу свою увагу звернути на те, щобъ остати Русинами, божь прецѣ вы потомки — вы сыны великои Матери Руси. Чейже ганьбы своимъ предкамъ не зробите!

Братя нашй дорогй въ Канадѣ повинни що-тыжня писати до насъ обширнй листы за свое жите и буте — кожду хоть-бы навѣть на око маловажну хвилю зô свого житя повинни намъ донести, а мы помѣщаючи въ „Свободѣ“, будемо мали всѣ Русины понятiе, якъ мы всѣ жиемо, що робимо, що думаемо — тай легко буде намъ продумати, якъ маемо дальше жити, що робити и до якои цѣли стремѣти.

Братя Американцѣ! Послухайте насъ, пишѣть намъ частй дописи, лучѣть ся разомъ, заохочуйте себе взаимно до всього доброго и честного, а дасть Богъ, що бодай въ Америцѣ сотворимо крѣпку, не лукаву, не пôдлу, не панску, але велику Русь, на крѣпкихъ, здоровыхъ пôдвалинахъ.

Редакцiя „Свободы“.

ПЕРЕДЪ ВЫБОРАМИ.

Зближаючй ся выборы президента.

Вже лишь кôлька недѣль вôддѣляе насъ вôдъ часу, коли на мѣсце Grover-a Cleveland-a американскiй вôльный народъ выбере собѣ другого найвызшого урядника, найбôльшои на свѣтѣ републики. Честь се немала для того, кому она въ удѣлѣ припаде, але и значене такого выбору не меньше велике. Тому то всѣ вызначнѣйшй партiи стараютъ ся переформувати свого чоловѣка и уживають всякихъ чесныхъ и нечесныхъ способôвъ до того, не выключаючи навѣть пôдкупства.

ГОЛОВНЙ АМЕР. ПАРТIИ.

Щобъ дати хочь яке-таке понятiе читателямъ о ходѣ передвыборчои борбы, можливôй побѣдѣ одпои або другои партiи и евентуальныхъ наслѣдкахъ наближаючихъ ся выборôвъ, возмемо пôдъ розвагу тôлко три важнѣйшй тутешнй политичнй партiи, лишаючи другй, менче важнй, зовсѣмъ на боцѣ. Партiи тй суть: републиканьска, демократична и популистична.

ПАРТIЯ РЕПУБЛИКАНЬСКА.

Партiя републиканьска заступае интересы великихъ панôвъ-капиталiстôвъ, фабрикантôвъ, тростôвъ, компанiй колѣйовыхъ и другихъ. Взагалѣ есть се партiя, котра мае въ своихъ рядахъ самыхъ богачôвъ, що чужою працею прiйшли до маетку, а теперь хотять захопити власть политичну, щобы могли дальше окрадати бѣдный народъ. Партiя ся повстала ще въ 1801, коли еѣ чоловѣкъ Thomas Jefferson, зôставъ выбраный президентомъ.*) Опôсля выбрала партiя републиканьска ще 10 своихъ президентôвъ, зъ котрыхъ послѣдный бувъ живучiй ще днесь B. Harrison. Головною засадою тои партiи есть высока тарифа на заграничнй товарѣ (особливожь англiйскй, понеже Англiя тутъ найбôльше товарôвъ привозить). Тарифою тою притягають они до себе пересѣчныхъ американцѣвъ, що ненавидять Англiю ще зъ часôвъ, коли Спол. Державы були англiйскою кольонiею и робôтникôвъ, котрымъ говорять, що якъ та тарифа буде высока, то робôтники тутешнй будуть мати больше роботы и платню лѣпшу. Въ дѣйсности ходить имъ не о робôтникôвъ, а о тое, щобъ усунувши заграничну конкуренцiю (competition) могли тымъ лекше позавязувати тутъ тросты и тымъ способомъ установляти цѣну на рôжнй товары таку, яка имъ ся подобае, и такъ обдирати народъ.

*) Демократы кажуть, що Jefferson бувъ демократомъ.

Що цѣлею тростôвъ не е що иншого, якъ обдиране народа, видно хочь-бы зъ угльового тросту, котрый найпотрѣбнѣйшу рѣчь, навѣть для найбѣднѣйшого чоловѣка, т. е. уголь — пôднѣсъ въ цѣнѣ о одного доляра вызше, якъ въ роцѣ минувшôмъ — а помимо того майнеры все не мають больше роботы, але ще менче, и платня ихъ зовсѣмъ не пôдвызшена.

Що републиканьска партiя бѣдному робôтному чоловѣкови не сватъ, анѣ братъ, видно також зъ того, що комитетъ занимаючiй ся перепроваджененмъ выбору ихъ кандидата McKinley-a, складае ся зъ самыхъ милiонерôвъ — а сытый голодного не розумѣе — и що на чолѣ ихъ стоить звѣсный Mark Hanna, завзятый ворогъ робôтникôвъ и кровопiйця. Щожь до самого кандидата McKinley-a, то вôнъ чоловѣкъ зовсѣмъ звычайный; не вызначаесь нѣ талантомъ, нѣ спосôбностями, але понеже есть чоловѣкомъ слабосильнымъ, безъ власнои волѣ, то и выбрали его богачѣ за свого кандидата, бо знають, що вôнъ буде такъ скакати, якъ они ему заграють. О републиканьскôмъ кандидатѣ на вицепрезидента, не можна также больше нѣчого сказати, якъ тôлько тое, що вôнъ милiонеръ. Въ справѣ валютовôй станула партiя републиканьска майже солидно за золотомъ, и тое, якъ побачимо, надало еѣ новои силы животнои, бо крôмъ тарифы

(Продовжене на другой сторонѣ.)

8

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.

ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше).

„Богъ зъ нимъ, зъ лѣсомъ; безъ него роботы хвала Богу. — Ехъ, заночувати було!“, говоривъ вôнъ собѣ. — „Мовлять, що пянй замерзають“, подумавъ вôнъ, — „а я выпивъ“. — И, прислухуючись свому зворушеню, вôнъ чувъ, що починавъ дрожати — вôдъ холоду чи вôдъ страху. Вôнъ пробувавъ закрытись и лежати, якъ перше, але вже не мôгъ того вчинити. Вôнъ не мôгъ лишатись на мѣсци: ему хотѣло ся встати, робити що-небудь, зъ тымъ, щобы заглушити пôднимаючiй ся у него страхъ, супротивъ котрого вôнъ чувъ себе безсильнымъ. Вôнъ знову добувъ папиросы и сѣрники, але сѣрникôвъ вже зôстало тôлько три и всѣ горшй. Всѣ три ошморгались, не загорѣвшись.

— А чортъ тебе бери, проклята, запалась бы ты пôдъ землю! — лихословивъ вôнъ, самъ не знаючи кого, и шпурнувъ змятый папиросъ. Хотѣвъ шпурнути и коробку зъ сѣрничокъ, але остановивъ движене руки и всунувъ еѣ въ кишеню. На него найшовъ такiй неспокôй, що вôнъ не мôгъ больше оставатись на мѣсци. Вôнъ вылѣзъ зъ саней и, ставувши задомъ до вѣтру, почавъ туго и низько на ново перепоясуватись.

„Чого лежати, смерти дожидати, сѣсти верхомъ та й марш“, наразъ прiйшло ему въ голову. — „Верхомъ вôнъ не стане. Ему“, — подумавъ вôнъ на Никиту, — „все одно умирати. Яке его жите? Ему и житя не жаль, а менѣ, хвала Богу, е чимъ пожити...“

Й вôнъ ставъ на санѣ и хотѣвъ зъ саней усѣсти. Але санѣ перехилились пôдъ его ваготою и вôнъ знову зсунувъ ся. Навпослѣдъ третiй разъ вôнъ знову пôдвѣвъ коня до саней и, осторожно ставувши на край ихъ, добивъ ся таки того, що лѣгъ черевомъ поперекъ спины коня. Полежавши такъ, вôнъ посунувъ ся на передъ, разъ, два и, вкôнци, перекинувъ ногу черезъ спину коня и розсѣвъ ся опираючись стопами нôгъ, замѣсць стременъ, о долѣшнiй ремень шлиѣ. Ударъ зрушеныхъ саней розбудивъ Микиту, и вôнъ приподнявъ ся, и Василеви Андреичу выдалось, що вôнъ говорить щось.

— Слухай васъ, дуракôвъ. Що-жь пропадати такъ, нѣ за що? — крикнувъ Василь Андреичь и, загортаючи пôдъ колѣна розвиваючй ся полы кожуха, повернувъ коня и пôгнавъ его геть вôдъ саней по тôмъ напрямѣ, въ котрôмъ вôнъ мѣркувавъ, що повиненъ бути лѣсъ и хатина сторожа.

VII.

Микита, зъ тои поры, якъ сѣвъ, прикрывшись дергою, за задомъ саней, сидѣвъ неподвижно. Вôнъ, якъ и всѣ люде, що живуть зъ природою и знають нужду, бувъ терпеливый и мôгъ спокôйно ждати годины, навѣть днѣ, не досвѣдчаючи нѣ неспокою, нѣ роздражненя. Вôнъ чувъ, якъ господарь кликавъ его, але не вôдзывавъ ся тому, що не хотѣвъ рухати ся. Мысль про се, що вôнъ може и навѣть по усѣй имовѣрности повиненъ умерти отсеи ночи, прiйшла ему въ тôмъ часѣ, коли усадовлявъ ся за саньми. Хочь ему ще було тепло вôдъ выпитого чаю и вôдъ того, що много рухавъ ся, лазячи по снѣговыхъ купахъ, вôнъ знавъ, що тепла того стане не на довго, а що огрѣватись рухомъ вôнъ вже буде не въ силѣ, тому що чувъ себе дуже умученымъ, чувъ себе въ тôмъ станѣ, въ котрôмъ чуе себе кôнь, коли стане, и его треба кормити, щобы вôнъ знову мôгъ робити. Крôмъ того, одна нога его въ подертôмъ чоботѣ скрѣпла, и вôнъ вже не чувъ на нѣй великого пальця. И цѣлому тѣлу его ставало холоднѣйше и холоднѣйше.

Думка о тôмъ, що вôнъ умре нынѣшнои ночи, выдалась ему нѣ дуже немилою, нѣ дуже страшною. Не дуже немила выдалась ему та думка тому, що цѣле его жите не було постôйнымъ празникомъ, а, противно, було неперестаючою службою, вôдъ котрои вôнъ починавъ томитись. Не дуже-жь страшна була та думка тому, що крôмъ господарôвъ, якъ Василь Андреичь, котрымъ служивъ тутки, вôнъ чувъ себе зависимымъ вôдъ головного Господаря, Того, Котрый пôславъ его у те жите, и знавъ, що, й умираючи, вôнъ останесь у власти отсего Господаря, и що Господарь отсей не вдѣе кривды.

„Жаль кидати, зъ чимъ зжилось и до чого привыкло ся? Ну, та що-жь робити, и до нового привыкати треба“.

„Грѣхи!“ прiйшло ему въ голову, и вôнъ спôмнувъ свое пiяньство, пропитй грошѣ, обиды жѣнцѣ, посмѣхи, неходжене до церкви, незаховуване постôвъ и всьо то, за що докорявъ ему пôпъ на сповѣди. „Звѣсно, грѣхи. Та що-жь, хиба я самъ ихъ на себе напустивъ? Такимъ, видко, мене Богъ зробивъ. Ну и грѣхи. Куда-жь подѣешь ся?“

Такъ вôнъ думавъ о тôмъ, що може стати ся зъ нимъ сеи ночи, и, рѣшивши сю справу такимъ способомъ, вôддавъ ся тымъ мыслямъ и спогадамъ, котрй самй собою приходили ему въ голову. И вôнъ згадувавъ приѣздъ Марты, пiяньство слугъ и свои вôдмовы вôдъ горѣвки, и теперѣшню ѣзду, и Тарасову свѣтлицю, и розмовы про подѣлъ, и про свого сына, и про Лисого, котрый загрѣесь теперь пôдъ веретою, и про господаря, котрый скрипить саньми, рухаючись у нихъ. „Также, я бачь, сердечный, самъ не радый, що поѣхавъ“, думавъ вôнъ, „вôдъ такого житя умирати не хочесь, — не то що нашъ братъ!“ И всѣ тй спогады и мысли стали переплѣтатись, мѣшати ся въ его головѣ, и вôнъ заснувъ.

Коли-жь Василь Андреичь, садовлячись на коня, перехиливъ санѣ, и задъ, о котрый Микита опиравъ ся хребтомъ, цѣлкомъ пôднѣсъ ся, и его санкою ударило въ спину, вôнъ проснувъ ся и зволѣ-поневолѣ приневоленый бувъ змѣнити свое положене. Зъ трудомъ, выпростовуючи ноги и зсыпаючи зъ нôгъ снѣгъ, вôнъ пôднявъ ся, и заразъ-же томлячiй холодъ перешивъ все его тѣло. Зрозумѣвши въ чѣмъ дѣло, вôнъ хотѣвъ, щобы Василь Андреичь лишивъ ему непотрѣбну теперь для коня верету, щобы прикрыти ся нею, и закричавъ ему про се.

Однакъ Василь Андреичь не задержавъ ся и скрывъ ся въ снѣжнôй курявѣ. Лишившись одинъ, Микита задумавъ ся на хвилю, що ему робити. Ити глядати оселѣ вôнъ чувъ себе не въ силахъ, сѣсти на старе мѣсце вже годѣ було: воно цѣле було засыпане снѣгомъ; а въ саняхъ, вôнъ чувъ, що не загрѣе ся, тому що ему нѣчимъ було прикрыти ся, его-жь кафтанъ и кожухъ нѣчого не грѣли его. Ему було такъ холодно, мовь

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 59. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои)

и пытане золоте идентификуесь вôдъ теперь зъ нею.

ПАРТІЯ ДЕМОКРАТИЧНА.

Другою важнѣйшою партіею, о котрôй приходить ся намъ говорити, есть, а властиво була партія демократична, Она выбрала першого свого президента въ 1829 р., въ особѣ Andrew Jackson-а и мала до сего часу 8 своихъ президентôвъ, мѣжь тыми и теперѣшный Гроверъ Кливляндъ. Партія ся поставила засадою своею, въ противоположности до партіи републиканьскои — free trade, т. е. вôльный гандель безъ ограничень тарифовыхъ и також дурила довгій часъ робôтниковъ тымъ, що якъ буде свобода гандлю, то буде бôльше роботы и вызша платня за ню.

ПАРТІЯ ПОПЮЛИСТИЧНА.

Складалась она по бôльшôй части зъ малыхъ бизнесменôвъ (що до народности головно Айришôвъ), хочь и мѣжь ними было пару панкôвъ богатыхъ, але вже не въ тôй мѣрѣ, що въ партіи републиканьскôй. — Але обѣцянки такъ партіи републиканьскои, якъ и демократичнои не сповнялись, доля робôтника не полѣпшалась и борба о жите ставала чимъ разъ тяжшою. Що бôльше, тяжкôсть тоту зачали вôдчувати вже не лишь самй робôтники, але и фармеры и малй промысловцѣ. Всѣ они чули, що щось е недобре, що треба-бы щось радити, и то було причиною повстаня партіи третои попюлистичнои, по нашому такъ-бы сказати народнои (Peoples Party). Партія та истнуе вже до якихъ 20 лѣтъ и мѣстить въ собѣ головно малыхъ фармерôвъ, хотя крôмъ нихъ знайшли тутъ прибѣжище и другй невдоволеній елементы, здезертовавшй зъ пôдъ прапора обохъ старшихъ партій и споре число робôтниковъ. Видячи, що обѣ старй партіи не мають рецепты на дотеперѣшну ихъ бѣду, а не могучи, чи не хотячи видѣти, що причиною теперѣшнои нужды миліонôвъ е то, що зъ огромныхъ богатствъ Америки, користають лишь поодинокй люде, а що найбôльше компаніи и тросты — вхопились они срѣбла, якъ пяный плота и хотять „на ґвалтъ“ спасти Америку зъ теперѣшного еѣ положеня свобôдпымъ и неограниченымъ битемъ срѣбнои валюты, на пôдставѣ вôдношеня до золота, якъ 16 до 1, то значить, що кождый срѣбный доляръ мае бути шѣснайцять разы тяжшій вôдъ золотого доляра.

Крôмъ срѣбла приняли они въ свою програму такожь пару инщихъ рѣчей, якъ примѣромъ рядову контролю и зарядъ желѣзницями, постепенный доходовый податокъ, занятіе безробôтнихъ при публичныхъ предпринятіяхъ и прч., але то всьо бôльше за-для рôжныхъ елементôвъ будучихъ зъ ними въ союзѣ; въ дѣйсностижь „питане срѣбла“ уважають они найголовнѣйшою рѣчею, бо кажуть, буде грошей бôльше, то и люде будуть богатшй и бізнесъ буде лѣпше ишовъ. На пôдставѣ програмы, въ котрôй таке для кождого принадна рѣчь, якъ бôльше грôшей стоить на першôмъ плянѣ, вспѣли попюлисты станути вскорѣ сильною партіею и вже пôдчасъ минувшихъ выборôвъ президента начислили перешло два міліоны голосôвъ, а сего року дôйшли до такои силы, що можна сказати пожерли двѣ третихъ частей демократичнои партіи и одну шесту часть партіи републиканьскои.

(Конець буде).

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

зъ Олифанту.

Дня 12. с. м. постигло велике нещасте нашого брата Тихона Спѣна. Вôнъ выбравъ ся здоровъ до роботы, ничого злого не предчуваючи. Скоро тôлько зачавъ накладати угле на вôзъ, якъ наразъ урвала ся скала зъ горы и его привалила. Люде позбѣгали ся, щобъ якъ найскорше его выдôстати — що имъ ся и заразъ удало, але щожь, нога поломана, а другй части тѣла страшно покалѣченй. Заразъ вынесли его на верхъ землѣ, где вже вôзъ бувъ приладженый, котрый заразъ его завѣзъ до Скрентоньского шпиталя. — Вôнъ походить зъ села Вапенне, Галич. самотный, належить до братства св. Іоанна Крест. дуже люблепый всѣми, тому сожалѣють надъ его судьбою. Кобы давъ Всевышній, щобъ якъ найскорше мôгъ здоровъ межи нами бути. Ч. Б.

Нихто незнае, що его чекае, такожь и чест. Кл. Новицкій, котрый довшій часъ бувъ за фѣрмана у одного Англика, ѣхавъ вовомъ черезъ мѣсто и наразъ конѣ сполошили ся, зачали утѣкати и ударили въ телеграфѣчный стовпъ съ такою силою, що вôнъ упавъ зъ воза, а такъ нещасливо, що руку собѣ зломивъ, а и другй части тѣла такожь сильно покалѣченй. — Якъ видно то нещастя на порядку деннôмъ, той въ майнахъ, а той на дорозѣ, нема нѣгде безпечного мѣсця. Для-того памятаймо англійску засаду „Help you self“ стараймо ся о себе и вступуймо до братства и до „Союза“ поки часъ.

Кумъ зъ Олифанту.

Nitra, Georgia 13. сеnтембра.

СЛАВА ИСУСУ ХРИСТУ!

Чесный Редакторе, крайне дорогій!

Найсамперѣдъ Васъ поздоровляю я и жена и дѣти мои и пишу Вамъ, що листъ вôдъ Васъ отримавемь, за котрый Вамъ дякую. Мы всѣ ту здоровй и желаемо Вамъ такого здоровля, яке мы маемо ту въ здоровôмъ краю. Вы довѣдуете ся, якъ мы ту газдуемо, та газдôвка добра, лемъ якъ чоловѣкъ здоровъ. Поля маю 10 акрôвъ, а поля на грозна маю 2 акры засаджено. Я засадивъ его на тамтôй яри и тамтого лѣта не мавъ я богато зыску зъ грозна; якъ звычайно першого року. Того року мавемь 16 сотпарôвъ и 78 фунтôвъ грозна, тай тото продавемь компаніи, але ще грошей не дôставъ, ажъ на 19. сентембра. Я де-що и собѣ зъ грозна оставивъ, бо якъ-бы то було, щобъ чоловѣкъ робивъ коло того, а навѣть вина не напивъ ся. Та теперь еще нема що-и споминати, бо що то зъ двохъ акрôвъ, але якъ на другій рôкъ засаджу не однакове грозно, то най ся и мадярске вино сховае. Край на грозно дуже придатный, тôлько чоловѣкъ не знае. якъ коло того заходити ся, бо нѣколи при тôмъ не робивъ. Але якъ-бы я бувъ ся иначе зъ початку загосподаривъ, то бувбымъ мôгъ инакше стояти. А то чоловѣкъ прійшовъ до Нѣтры тай заразъ повыставлявъ всѣ будинки и хату красну и стебельню велику, тай на то всѣ грошѣ выдавъ — а то було поставити собѣ съ початку маленькій гавзикъ тай кучку и булибъ центы въ кишени, а ту ихъ дуже треба на початкову господарку. Та якось то оно буде, кобы чоловѣкъ здоровъ. Дуже добра рѣчь, що ту вода есть, якъ въ краю здорова, рѣка та иде чрезъ нашу Нѣтру. Русинôвъ ту есть лишь 8 фамилій, а проче все Словаки и Поляки. Тобы було досыть хорошо, кобы було бôльше руского народа, але я анѣ ходити, анѣ писати по нѣкого не буду, бо я не знаю, кому подобають ся фармы, а кому брехи. Менѣ, що правда, то досыть ту подобае ся, бо и центы суть и весело на фармахъ. Та якъ-бы хто зъ нашихъ мавъ охоту прійти до насъ, то може подивитись; тікетъ стоить всего 36 дол. Поле можна дôстати, або за готôвку, або на выплатъ. За готôвку продають 10 акрôвъ за 360 дол., а на выплатъ за 400 дол. Поле есть чисте и лѣсы, але я все волю лѣсъ, якъ чисте, бо грозно есть красше въ лѣсѣ. — А теперь Васъ прошу, щобъ прислалисте менѣ одну „Свободу“, а якъ нашй люде будуть видѣти вашу газету, то певно собѣ запишуть. Поздоровляю Васъ, а на другій разъ напишу бôльше.

Томко Кондратикъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

3. сентября 1896.

(Що разъ ks. Dr. Tomasz Misicki. — Еміграційни вѣсти. — а) Еміграція до Бразиліи. б) Книжка д-ра Олеськова о еміграціи. в) Австро-Угорске товариство кольоніяльне.

Передъ пяти днями дôйшло до насъ 33-те число „Свободы“; тамъ помѣщеный листъ ks. Tomasz-а Misick-ого зъ Мт. Кармель до редактора нашои ґазеты. Можна-бы шановного автора порядочно вылаяти и зрôвнати якъ то кажуть „рôвно зъ болотомъ“, бо поганыхъ словъ е на свѣтѣ доволѣ, а въ першого-лѣпшого уличника чи волоцюги можна ще бôльше розвѣдати. Та нехай тамъ; Духъ святый при насъ! Голй слова, безъ поважнѣйшихъ арґументôвъ, насъ не чипають ся. Вашъ дописуватель такій вже запеклый „грѣшникъ“ вдавъ ся, що зъ слôвъ ксьондза Мѣсѣцкого нѣчо собѣ не робить. Але львôвску „Gazet-у Narodow-у“ и всѣ иншй ґазеты переглядаю теперь дуже уважно и скоро подыблю знову дещо зъ пôдъ пера ks. Tomasz-а, сейчасъ Вамъ напишу! Нехай нашй люде за океаномъ таки троха забавлять ся читаючи про „ten ludek nasz w kraju taki niby potulny, pobożny, po kalwaryach wśród mnogiego chodzący łkania“... На то я е кореспондентомъ „Свободы“; а чи ксьондзови Мѣсѣцкому оно пріятно чи може нѣ, се для насъ рѣчь обоятна. Въ его жите и справы приватнй нѣхто не буде вдирати ся, до того намъ засѣ. Але якъ хто разъ пустивъ ся на публіциста и пише артикулы по ґазетахъ, той нехай анѣ троха не скрегоче зубами, коли другій ґазетникъ о тôмъ свое слово напише. Бо нѣхто не е неомильный (якъ св. Отець папа римскій), всякому можь зъ ксьондзомъ Томашомъ посперечати ся. Ба навѣть кождый чоловѣкъ въ кождôй хвили мае право сказати, що вôнъ розумнѣйшій вôдъ ks. Tomasz-а Misick-ого!...

Честный папе Редакторе! Коли ксьондзъ Мѣсѣцкій сумнѣвае ся про правдивôсть дописи и чѣпае ся иншихъ людей, то я уповажняю Васъ, подати ему довѣрочно мое имя и адресу. Єсли его воля, то нехай пустить до мене письмо або таки самъ скочить до старого краю „высварити ся“... Все одно! Кобы лишь не казавъ, що мы е въ „owczarni“ Намѣстника Христового. Се я собѣ для моеи особы выпрашаю, инакше кину на ксьондза Томаша ще поганѣйше слово. Я не е нѣяка „owca“, а лишь рôвноуправненый членъ католицкои церкви!!!

Еміґрація до Бразиліи.

Еміґрація до Бразиліи троха притихла. Здасть ся длятого, що у насъ сего року жнива сякъ-такъ выпали. Але все таки и помимо того, що урядъ бразилійскій нашихъ Галичанъ не пріймае, поодинокй случаи еміґраціи трафляють ся. Передъ колькома днями переѣхало зъ околицѣ Мостôвъ великихъ 23 душъ черезъ Краковъ. Богато народу повертае зъ Бразиліи и ихъ оповѣданя найбôльше помагають. Многй зъ тыхъ бѣдакôвъ втекли вôдъ роботы ночію, лишаючи за моремъ жѣнку и дѣти. Въ Генуи (въ Италіи) зголошують ся до австрійского конзуля и поганй рѣчи оповѣдають про Бразилію, конзуль посылае ихъ дальше въ старый край. Вмѣсто ґрунту дають скалы и багна або непроходимй вѣдвѣчнй лѣсы. Вѣкъ чоловѣка за короткій, щобы змôгъ той ґрунтъ обробити. Заробôтки тяжкй и дуже мало платять. До того вôйско стереже нашихъ людей, не дае втѣкати, а наставники дуже знущають ся надъ людьми. Дуже богато народа вертае зъ Бразиліи. Добре тому, въ кого оставъ ту клапоть землѣ, е бодай па що верпути. А якъ котрый все продавъ, то хочь торбу дѣдôвску черезъ плече тай въ старцѣ!...

Д-ръ Й. Олеськôвъ.

Львôвскій професоръ д-ръ Йосифъ Олеськôвъ выдавъ теперь дуже цѣкаву книжку „Rolnictwo za oceanem, a przesiedlna emigracya“. Се книжка наукова и написана по польски, щобы и помежи панами розôйшла ся. Тамъ е написано про такй рѣчи: 1) продукція рôльна за океаномъ, а въ Европѣ, 2) прикметы (свойства) американьскихъ рôльныхъ продуктôвъ, 3) кольонізація пôвнôчнои Америки, 4) рôльничй машины, 5) годôвля худобы за океаномъ, 6) условія кольонізаціи Параны въ Бразиліи, 7) еміґрація до Бразиліи, 8) еміґрація до Канады, 9) карный законъ (параґрафы) противъ еміґраційнои горячки. — Вѣденьске (нѣмецке) австрійске товариство кольоніяльне дôстало субвенцію вôдъ міністра торговлѣ, бо щорôчно еміґруе зъ старого краю (Австріи) около 80,000 люда, а черезъ те росширяе ся и пôдносить ся наша торговля заморска. За ту субвенцію (грошева пôдмога) мае товариство понаставляти своихъ урядникôвъ на вѣденьскихъ и пештеньскихъ зелѣзницяхъ, котрй знали-бы по нашому говорити и удѣлити потрѣбныхъ информа-

---

...бувъ у однôй сорочцѣ. Вôнъ постоявъ, подумавъ, потôмъ зôтхнувъ и, не знимаючи зъ головы дерги, поваливъ ся въ санѣ на мѣсце господаря.

Вôнъ скрутивъ ся въ клубокъ у самôмъ долѣ саней, але нѣякъ не мôгъ загрѣтись. Такъ пролежавъ минутъ пять, дрожачи цѣлымъ тѣломъ; потôмъ дрожь перейшла, и вôнъ потрохи ставъ тратити свѣдомôсть. Умиравъ вôнъ, чи засыплявъ, вôнъ не знавъ, але чувъ себе однаково готовымъ на одно и на друге. Велить Богъ проснутись ще живымъ тутки, у сѣмъ свѣтѣ, и по першому жити слугою, убирати все тыхъ самыхъ чужихъ коней, ѣздити зъ чужимъ зерномъ до млина, все такъ само запиватись и зарѣкати ся и такъ само вôддавати грошѣ жѣнцѣ и все тому самому бондареви и дожидатись все того самого лиха. — Его свята воля! Велить Богъ проснутись въ иншôмъ свѣтѣ, де буде всьо такъ само нове и радôсне, якъ були новй и радôснй ту, въ першôмъ дитиньствѣ, любовь матери, забавы зъ дѣтми, луги, санковане зимою, и почнесь нѣ па що неподôбне, друге, нове жите, — Его свята воля. И Микита втративъ свѣдомôсть.

VIII.

Мѣжь тымъ Василь Андреичь и ногами и концями поводôвъ гнавъ коня туды, де вôнъ, чомусь то, мѣркувавъ, що тамъ лѣсъ и хата сторожа. Снѣгъ слѣпивъ ему очи, а вѣтеръ здавалось, хотѣвъ здержати его, але вôнъ, нагнувшись наперѣдъ и безнастанно загортаючи кожухъ и пôдпихаючи его мѣжь себе и не даючу ему сповзти холодну, набиту гвоздями попругу, не перестаючи гнавъ коня! Кôнь, хочь зъ трудомъ, але покôрно йшовъ крокомъ туды, куды вôнъ посылавъ его.

Минутъ пять вôнъ ѣхавъ, якъ ему здавалось, все просто, нѣчого не бачучи, крôмъ головы коня и бѣлои пустынѣ, и нѣчого не чуючи, крôмъ свисту вѣтру около ушій коня и ковнѣра свого кожуха.

Наразъ передъ нимъ щось зачорнѣло ся. Серце радôсно забило ся у нему, и вôнъ поѣхавъ на се чорне, уже бачучи у нѣмъ стѣны домôвъ села. Но чорне се було неподвижне, а все рухалось и було не село, а межа, що поросла сторчавшимъ зпôдъ снѣгу высокимъ чорнобѣлемъ, а его нагинавъ все въ одну сторону свистѣючій черезъ него вѣтеръ. Й чомусь то видъ того чорнобѣля, мученого немилосерным вѣтромъ, заставивъ здрôгнутись Василя Андреича, и вôнъ поспѣшно ставъ пегоняти коня, не помѣчуючи того, що пôдъѣздячи до буряну, вôнъ зовсѣмъ змѣнивъ первѣсный напрямъ и теперь гнавъ коня цѣлкомъ уже въ иншу сторону, де повинна була бути хата сторожа. Але кôнь все звертавъ въ право, и потôмъ вôнъ цѣлый часъ навертавъ его въ лѣво.

Знову у передѣ его щось зачорнѣло ся. Вôнъ зрадѣвъ, пересвѣдченый, що теперь то вже певно село. Но се була знову межа, поросла буряномъ. Знову такъ само роспучливо трѣпавъ ся бурянъ, бѣля него ишовъ кôньскій, засыпуваный вѣтромъ слѣдъ. Василь Андреичь остановивъ ся, нагнувъ ся, приглянувъ ся: се бувъ конскій, легко запесеный слѣдъ и не мôгъ бути нѣчій иншій, якъ его власный. Вôнъ, очевидно, крутивъ ся и на невеликôмъ просторѣ. „Пропаду я такъ!“ — подумавъ вôнъ, але щобы не пôддаватися страхови, вôнъ ще дужше ставъ поганяти коня, вдивлюючись въ бѣлу снѣжну мраку, въ котрôй нѣчого не видѣвъ, крôмъ зрѣдка показуючихъ ся ему и заразъ-же щезаючихъ свѣтячихъ ся точокъ. Разъ ему выдалось, що чуе лаяне собакъ або выте вовкôвъ, але звуки тй були такй слабй и неяснй, що не знавъ, чуе вôнъ що, чи се тôлько манчить ся ему, и вôнъ остановившись, почавъ напружено прислухуватись.

Наразъ якійсь страшный, оглушуючій крикъ роздавъ ся около его ушій, и всьо задрожало и затрепетало пôдъ нимъ. Василь Андреичь вхопивъ ся за шию коня, але и шия коня уся тряслa ся и страшный крикъ ставъ ще страшнѣйшій. Колька секундъ Василь Андреичь не мôгъ опамятатись и зрозумѣти, що злучилось. А злучилось тôлько то, що Лисый, додаючи собѣ вôдваги, або зовучи кого на помôчь, заржавъ своимъ грôмкимъ заливистымъ голосомъ.

„Тьфу ты, пропавъ бы, наполохавъ якъ проклятый!“ — промовивъ до себе Василь Андреичь.

Однакъ, и зрозумѣвши правдиву причину свого страху, вôнъ не мôгъ уже вôдогнати его.

„Треба намыслитись, розмѣркувати“, — говоривъ вôнъ до себе и разомъ зъ тымъ не мôгъ затримати ся и все гнавъ коня, не спостерѣгаючи того, що вôнъ ѣхавъ теперь уже зъ вѣтромъ, а не противъ него. Тѣло его, особливо въ кроцѣ, де воно було вôдкрыте и дотыкалось попруги, мерзло, болѣло и цѣле дрожало. Вôнъ вжо забувъ думати про хату сторожа и бажавъ теперь тôлько: вернутись до саней, щобы не пропасти одному, якъ той чорнобѣль, середъ сеи страшнои снѣжнои пустынѣ.

Наразъ кôнь кудысь то застогнавъ пôдъ нимъ и, застрягши въ снѣговôй купѣ, ставъ битись и падати на бôкъ. Василь Андреичь зôскочивъ зъ него, зсунувши на бôкъ шлию, на котру операла ся его нога, и стягнувши попругу, за котру державъ ся зôскакуючи. Скоро лишь Василь Андреичь зôскочивъ зъ него, кôнь навернувъ, рванувсь на передъ, зробивъ скокъ, другій и, знову заржавши и тягнувши за собою волочившу ся верету и шлию, скрывъ ся зъ очій, лишивши Василя Андреича одного въ снѣговôй купѣ. Василь Андреичь кинувъ ся за нимъ, але снѣгъ бувъ такій глубокій и кожухи на нему такъ тяжкй, що застрягаючи кождою ногою повысше колѣна, вôнъ задыхавъ ся, зробивъ не бôльше двайцять крокôвъ, и остановивъ ся. „Гай, господарство, аренда, склепъ, коршмы“ — подумавъ вôнъ, — „якъ-же то все лишить ся? Щожь се таке? Не може бути“, мелкнуло ему у головѣ. И чомусь то ему пригадавъ ся холѣтаючій ся вôдъ вѣтру чорнобѣль, мимо котрого вôнъ переѣздивъ два разы, и на него найшовъ такій страхъ, що не вѣривъ въ дѣйснôсть того, що зъ нимъ було. Вôнъ подумавъ: „Чи не у снѣ все то?“ и хотѣвъ проснутись, але просыплятись нѣ куда було. Се бувъ справдѣшній снѣгъ, котрый бивъ ему лице и засыпавъ его, и се була справдѣшня пустыня — та, въ котрôй вôнъ теперь оставав одинъ, якъ той чорнобѣль, дожидаючи неминучои, безмыслои смерти.

(Дальше буде).

цій. Такожь ходили делеґаты того товариства (президентъ князь Вреде) до нашого міністра для заграничныхъ справъ ґрафа Голуховского, щобы черезъ конзулѣвъ помагавъ еміґрантамъ и не позволявъ надъ бѣдаками збиткувати ся. Вôнъ обѣцявъ се зробити. Такъ отже мало-помало бере ся нѣмецке приватне товариство за ту рѣчь, котру повинні були Русины и Поляки вже давно застроити, а ще скорше повиненъ бувъ цѣсарскій урядъ тымъ заняти ся. Але щожь? Выбрали ся тѣ паны--Нѣмцѣ такожь въ свôй часъ! Акуратно тогды, якъ еміґрація погасае; а бодай про Бразилію вже чимъ разъ менше поговôрки межи народомъ. Та хто знае якъ буде пôсля зимы, въ передновокъ? Може тогды и тѣ заходы придатъ ся.

Й. П.

НОВИНКИ.

— Минувшого тыжня появила ся вôдозва бувшого секретаря „Соединенія" О. К. Лавришина до всѣхъ Братствъ „Соединенія", въ котрôй авторъ вôдкрывае всѣ интриги и чорні стороны головныхъ урядниковъ „Соединенія". Про ту вôдозву поговоримо обширно на другій разъ.

— „Соединеніе" выкинуло Братство въ Passaic, N. J., до котрого належавъ такожь О. Сатала и редакторъ „Вѣстника" П. Ю. Жатковичь. Одже редакторъ „Вѣстника" не есть вже нинѣ членомъ „Соединенія", а тымъ самымъ не може бути и письмоводителемъ. Редакторомъ може бути, ба навѣть мусить бути, бо вôнъ одпноке прибѣжище и покровъ О. А. Дзубая и I. Смидта.

— Процесъ о церковь въ Jersey City, N. J. роспочавъ ся на ново.

— Остаточне оречене въ справѣ процесу въ Wilkes-Barre, Pa. мае выдати судія 23. октобра.

— Баль Братства св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn. вôдбуде ся 19. новембра въ Germania Hall. Певно, що не знайде ся нѣ оденъ чоловѣкъ, котрый-бы опуствъ той баль.

— За 6 тыжнѣвъ несповна вôдбудуть ся выборы президента!

— Замѣна приходôвъ. —

Бувшій дякъ въ Пассайку г. П. Ю. Жатковичь обнявъ посаду дяка въ Ню-Йорку, а г. Кокайко зъ Ню-Йорку обнявъ сталу посаду дяка въ Пассайку.

— „Православный Амер. Вѣстникъ" (Russian Orthodox American Messenger). Выходить 1-го и 15-го числа каждого мѣсяця.

323 Second Avenue.

Въ якôмъ мѣсцѣ выходить?

Отсе и головна рѣчь. Годѣ навѣть довѣдатись адресы, щобъ и якъ хто хтѣвъ читати — божь прецѣ 323 Second Avenue не выстарчить. Якъ вже будемо знати докладну адресу и побачимо кôлька чиселъ то и приглянемось той новой газетцѣ.

— Дня 17. с. м. збили ся коло Mahanoy City два трены; особовый компаніи „Lehigh Valley" и зъ вугльомъ тренъ комп. „Reading". Машинѣстъ вуглывого потягу оставъ на мѣсци забитый, а палячь тяжко зраненый. Пассажиры легко зранені и дуже поперестрашовані.

— **Опѣкуны народа.** Славно звѣсный патріотъ словацкій, аґітаторъ московскій и аґентъ рôжныхъ фірмъ, тôлько не тыхъ, вôдъ котрыхъ продае шифкарты, арештованый за обманство.

— Курды замордовали знову 600 Арменцѣвъ, зруйновали домы, знищили и забрали маетки. — Зôгнила Европа приглядае ся тымъ кровавымъ сценамъ зъ заложеными руками.

— Въ Denison, Tex. померла 21. с. м. Индіянка, котра числила 115 лѣтъ. Еи мужь Альберзонъ бравъ участь въ вôйнѣ 1812 пôдъ енераломъ Jackson. Правнуки небôжки числять понадъ 50 лѣтъ.

— Въ Вашингтонѣ вôдбувъ ся величавый пікнікъ на доходъ Кубанцѣвъ, котрі завзято боронять своеи свободы. Ишпанія въ великôмъ клопотѣ. Зъ Кубою не може собѣ дати рады, а ту вже наставили ся островы Филипіны. Мешканцѣ тыхъ островôвъ замордували ґубернера ишпанского и почали вже на добре бунтъ. Въ Ишпаніи грошей нема, голодъ. Бѣда!

— Въ Сполуч. Державахъ було въ роцѣ 1790 тôлько 75 почтовыхъ урядôвъ. Нинѣ есть вже 70.360.

— Найбôльшу школу на свѣтѣ удержуе баронъ Ротшільдъ на власні кошта въ Лондонѣ. 3500 учениковъ, котрі походять переважно зъ найбѣднѣйшихъ жидôвскихъ родинъ зъ Россіи. Въ тôмъ закладѣ учать понадъ 100 професорôвъ. Находить ся тамъ такожь и спаркаса, зъ котрои ученики певну суму, яко процентъ побирають.

— Новый мôстъ черезъ водоспадъ Ніяґары, котрый мають побудовати зъ тревалои стали, буде найбôльшимъ мостомъ на свѣтѣ. Буде складати ся зъ двохъ поверхôвъ. Горою буде летѣти тренъ, а долѣшный поверхъ призначеный для пѣшихъ и возôвъ.

— 800 голокъ въ тѣлѣ и то не за богато. 800 голокъ въ тѣлѣ 21 рôчнои дѣвчины въ Ню Йорку найшли лѣкарѣ за помочію лучѣвъ Рентґена. Була то хороблива дѣвчина, котра мала манію лыкати, або впихати въ тѣло голки. Пôсля выреченя лѣкарѣвъ робила она то въ часѣ нападу мелянхолійного.

— Ротшильды потребують теперь богато грошей для Россіи. Ти богаті жидки пожичили недавно велику суму Ишпаніи, котра потребувала и еще потребуе на морды людей на Кубѣ — тѣ самі жидки мають свои капиталы по всѣхъ европейскихъ державахъ, а особливо въ Австріи, теперь Россія у нихъ пожичае, а незадовго и наша держава буде просити жидôвскои милости, якъ скарбецъ въ Вашингтонѣ при швиндлярскôй господарцѣ выпорожнить ся.

Въ Спол. Державахъ есть 3,720,285 баптистôвъ; они мають своихъ 1551 союзôвъ; 40'064 церковь зъ 27,774 пасторами.

Посмертні вѣсти.

Въ майнахъ, въ Shenandoah, Pa. забило Стефана Левчака. Небôщикъ, молодый чоловѣкъ, бо ледви 30 лѣтъ числивъ, походивъ зъ Волѣ нижнои пов. Сянокъ въ Галичинѣ, де полишивъ жену и трое дѣточокъ.

Вѣчная ему память.

Справы робôтничі

— Arden, Pa. Праця иде ту посередно. Майнеръ выдобуде 3 до 4 возôвъ денно. До воза змѣстить ся одна тонна угля. Вôдъ тонны платять 60 цнт. Праця есть ту добра, бо и за пôвъ дня заробить майнеръ до $2.

— Beaver Falls, Pa. Фабрики „Consolidated Steel & Wire Co." розпочали роботу, 300 робôтниковъ дôстало роботу. Тѣ фабрики не робили вôдъ 4. юлія с. р.

— South Bethlehem, Pa.— Робота иде ту дуже зле. За девять тыжнѣвъ выроблено лишень 6 дней.

— West Laisenring, Pa. — Сумно на цѣлôй околицѣ; робить ся вправдѣ по 5 дней въ тыжни, та щожь зъ того коли и на жите не заробить ся. Хлопамъ дають роботу лишень при однôмъ пецу денно; найгôрше ту для самотныхъ. Зъ тутешныхъ 500 пецôвъ робить лишень 120. Коли поправить ся на лѣпше, не знати.

СКРИНКА ЛИСТОВА.

Пов. Редакціи „Gornik-a". — Если такъ рѣчи стоять якъ вы твердите, то мы вдоволени. Въ такôмъ разѣ осуджае себе самъ авторъ, котрый продавъ дѣло одному, а вôдтакъ еще и другому. Та въ Америцѣ всяки швиндлѣ можливи.

Вп. І. Захаріяшъ въ Freeland, Pa. — Пишѣть выразнѣйше, бо годѣ васъ зрозумѣти, чи вашъ advert. выкинути, чи лишь „Свободы" не посылати.

Вп. п. П. С--кій въ Mayfield, Pa. — Такъ то правда, мы видѣли телграмъ въ J. C. до Wil..... Звѣстный вамъ Отець духовный хоче перейти на православіе. Щаслива дорога!

Сколєктувавъ нашь аґентъ за „Свободу" въ Mayfield, Pa.

Стефанъ Олеиичь	$1.00
Архепъ Трембачь	50
Теодоръ Двубѣнькій	50
Андропѣкъ Крôль	1.00
Семанъ Кузмичь	50
Михаилъ Футакъ	50
Петро Гловачь	50
Стефанъ Телепъ	50
Иванъ Смерекъ	75
Михаилъ Павлякъ	50
Сидоръ Дзвончикъ	2.00
Андрей Иваникъ	2.00
За книжки	2.50
Разомъ	$13.50

— Андрей Чичило, дякъ зô школы митрополітальнои львôвскои, може обняти посаду дяка и управителя хору. Може выказати ся свѣдоцтвами, що спѣвъ и ритуалъ знаменито знае.

Адресъ: Andrej Cicilo 707 Manoo Str. S.S. Pittsburg, Pa

ОБВѢЩЕНЄ для австрійскихъ ополченцѣвъ.

1) На пôдставѣ уставы зъ дня 10. мая 1894 ляндштурмісты (загальне ополчене), замешкалі въ Пітсбургу, або въ его найблизшôй околици, мають въ мѣсяци Падолистѣ 1896 зголосити ся особисто зъ своимъ ляндштурмовымъ пашпортомъ взглядно иншими документами свѣдчачими идентичнôсть его особы въ урядѣ ц. и к. конзуляту (Pittsburg, cor 5 Ave. and Jummonville Str.) въ годинахъ урядовыхъ.

2) Ополченцѣ, мешкаючі въ дальшихъ частяхъ Pensylvani-и, Ohio и West Virginia мають въ тôмъ часѣ зголосити ся письменно въ тôмъ самôмъ конзулятѣ залучаючи высше згадані документа. Тѣ, що не посѣдають такихъ документôвъ вôйсковыхъ, мають въ письменнôмъ зголошеню подати свое имя, назвиско, рôкъ уродженя, станъ, заняте, громаду, повѣтъ и край, зъ вôдки походять, теперѣшне мѣсце побуту, нумеръ дому и назву улиць, такожь подати въ якôмъ вôйску и въ якôй ранѣй служили въ ц. и к. арміи, въ кôнци, если уважають ся за неспосôбныхъ до службы въ ополченю — на якôй пôдставѣ то твердженє узасадняють.

3) Вôдъ зголошеня ся суть увôльнені лишь тѣ ополченцѣ, котрыхъ неспосôбнôсть до службы въ ляндштурмѣ есть посвѣдчена въ ихъ документахъ вôйсковыхъ.

4) Зголошене таке ополченцѣвъ есть обовязкове, а занедбуючі то пôдпадають карѣ грошевôй вôдъ 2 до 100 ґул. а. в.

Пітсбургъ 18 августа 1896.

ц и к австрійско-угорскій конзулятъ.

Чорний приятелѣ.

(Зъ споминôвъ ситизена.)

Ишли люде въ Америку,
тай я надумавъ ся;
продавъ кербцѣ, продавъ гуню,
за „пана" прибравъ ся.

Ишовъ пѣшки до Прешова,
ишовъ щось за три дни,
а тамъ вымѣнивъ вже тикетъ
до самого Вѣдиѣ.

Въ Вѣдни тикетъ до Гамбурга,
въ Гамбургу на „шифу",
та такъ прійшовъ по малеськи,
ажъ у Америку.

Не стану вамъ повѣдати,
якъ я йшовъ на шифѣ,
якъ разъ шифа „гупци" стала,
разъ знову на мѣлизнѣ.

Скôлько людей насъ тамъ було,
якій костъ мы мали;
якъ хворѣли мы заедно,
та Бога благали:

Щобъ не топивъ насъ у мори —
давъ до... суши,
та не пищивъ насъ нещасныхъ
й наши грѣшни души.

Бо се все зъ васъ кождый знае,
хто йшовъ черезъ воду,
кому Панъ-Богъ милосерный
таку давъ вже долю.

Але стану повѣдати,
якъ зô мновъ ся стало,
коли зôйшовъ я изъ „шифы",
а грошей мавъ мало.

Бо то знайте, чудна штука
й по одепъ не знае,
хочь и сила въ Америцѣ
лѣтъ вже пробувае.

Сталось таке зô мновь, брате,
що изъ „Кастельгарды"
взяли хлопа насъ щось зъ триста,
но не для парады. —

Тупель робить тогды стали,
тупель превеликій,
попôдъ землю іеть глубоко,
щобъ „инджай" пустити.

Взялижъ, кажу, й мене тачакъ,
взяли ще и другихъ,
а всьо чужи: Таліяне,
Поляки, Французы.

Було и Литвиновъ пару,
Пігровъ пачка спора,
тай Богъ святый его знае,
хто тамъ бувъ ще тогда.

Посаджали насъ въ „бакеъ-кары",
Боженьку мôй милый!
якъ не стане тренъ гонити
изô всеи силы.

Якъ не стане розщибатись
на всѣ шотыри боки —
я вже думавъ не доѣде:
пропавъ я на вѣки.

Та на щастє не звернувъ ся,
хочь якъ тренъ хитавъ ся.
Таки чуда они дѣють —
я й не сподѣвавъ ся.

Приѣхали мы въ самъ вечѣръ.
А щожъ то за лихо?
Гдежъ тутъ станемъ ночувати,
где ѣсти варити?

Шандики намъ поставляли
гей-бы на худобу,
по двѣ причѣ по-при стѣнахъ,
тай бôльше нѣчого.

Ще до того якъ зачали,
насъ всѣхъ тайлювати,
впакували мене въ шанду
изъ нѣграми спати.

Падонькужъ мôй нещасливый,
гôркажъ моя доля!
Прійдесь здаесь менѣ гинуть
оттутъ середъ поля...

Они певно мя зарѣжуть,
або вбють прокляти,
а потôмъ зъѣдять смачненько —
ось ти чортенята...

Гдежъ хто такихъ людей видѣвъ
въ нашôй Галиціи,
що весь чорный якъ діяволъ,
лишь зубы бѣлѣють.

Щобъ знавъ хочь куда втѣкати,
щобъ нôчь була видна,
а то темно, мовъ у гробѣ;
мамо моя рôдна!

Радъ не радъ зôстатимь мусѣвъ,
морозъ по мнѣ ходить;
лягъ на причу, та все дивлюсь,
що котрый зъ нихъ робить.

Та такъ боюсь, що крый Боже —
анѣ мислю спати,
кобы скорше лишь до рана
то дамъ ногамъ знати.

Але бачте, не такъ сталось,
бо зхворѣлый зъ шифу,
и змучоный подорожевъ —
заспавъ я на лихо.

Заспавъ — рано пробуджаюсь,
вже всѣ повставали,
варять якусь киселицю,
чи борщь — Панъ-Богъ знае.

Нѣкуда теперь втѣкати,
бо вже видно стало;
що побачать — зловять, выбють,
тай пиши — пропало.

Такъ думаю, придивляюсь,
далѣ сунусь зъ тиха,
а все лишь, щобы побачить,
що варать до лиха.

Пара въ котла іетъ валить ся,
мовъ-бы взъ машины,
нѣ се борщь, нѣ киселиця —
то кава напевне.

Такъ и було. Дали каву
и менѣ въ начине,
дали хлѣба, дали мяса —
якусь вуджепину.

Попоѣвъ я трохи того,
тай взявъ шуфлю въ руки,
щобы братись до роботы,
камѣнє горнути.

Ажъ тутъ мене хапъ за руку
такій одепъ чорный,
каже менѣ: — ще „но уізелтъ"*)
розумѣешь хлопе?

Теперь я вже зрозумѣвъ-бы,
а тогды бувало —
знайте „грѣноръ" не ученый —
знавъ я яке право?

Але другій разъ вôнъ каже:
— „по уізелтъ" небоже —
та вôдобравъ менѣ шуфлю
и роби що хочешь.

Я ще не знавъ, що вôнъ хоче,
ажъ свистати стали,
та всѣ люде, що лишь були
робити почали.

И я вхопивъ за роботу —
шуфлюю що сила,
всьо, камѣнє величезне,
землю и бадыле.

Такъ шуфлюю, такъ працюю,
пôтъ ліе ся зъ мене,
чорни ся на мене дивлять
говорять до себе.

Ажъ на... одепъ прійде,
вказуе на мигн,
щобъ ся сѣсти, вôдпочити,
бомъ ся змучивъ сильно.

Я не вслухавъ, тай и дальше
роблю зъ всеи моци;
они лишь моргають къ собѣ:
„бачь якій охочій".

Ажъ прійшло разъ двигнуть камѣнь;
на сумѣнє кажу,
що не бôльше, анѣ менше —
три сотнари важивъ.

Я заперъ ся — але где тамъ!
даремна робота —
анѣ зъ мѣсця не порушивъ,
хочь якъ мавъ охоту.

(Конець буде.)

*) Ще не пора.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ серцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не ґрайте, только грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.